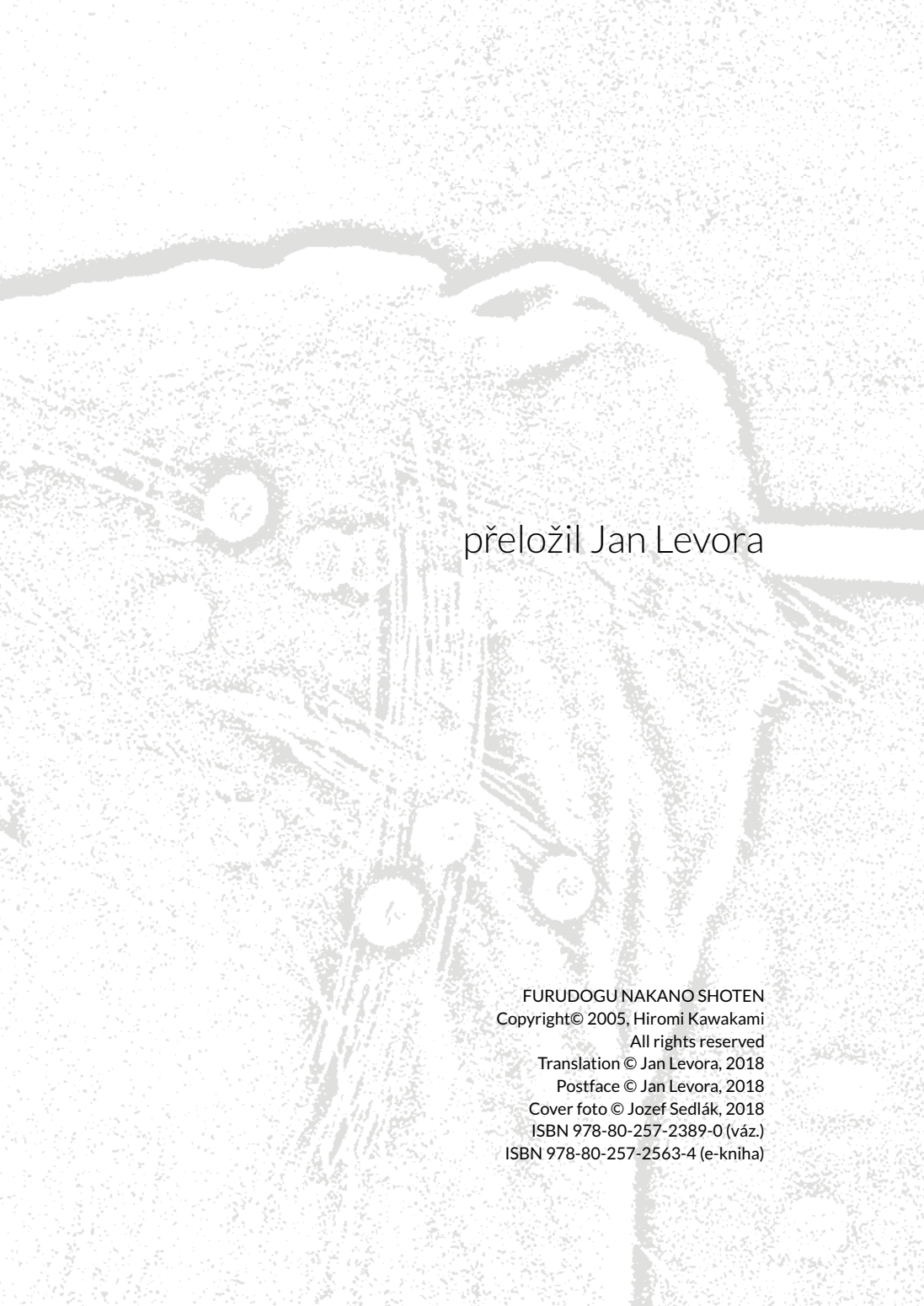

HIROMI KAWAKAMIOVÁ

VETEŠNICTVÍ
PANA NAKANA

přeložil Jan Levora

FURUDOGU NAKANO SHOTEN
Copyright© 2005, Hiromi Kawakami
All rights reserved
Translation © Jan Levora, 2018
Postface © Jan Levora, 2018
Cover foto © Jozef Sedlák, 2018
ISBN 978-80-257-2389-0 (váz.)
ISBN 978-80-257-2563-4 (e-kniha)

HIROMI KAWAKAMIOVÁ

VETEŠNICTVÍ
PANA **NAKANA**

Argo, 2018

obálka velikosti 2

„A vůbec,“ znělo oblíbené úsloví pana Nakana.

Když náhle řekl: „A vůbec, podejte mi támhletu sójovou omáčku,“ trochu mě tím zaskočil.

Zašli jsme tehdy ve třech na brzký oběd. Pan Nakano si dal polední menu s vepřovým masem na zázvoru, Takeo menu s vařenou rybou a já rýži s kari omáčkou. Maso na zázvoru a vařenou rybu přinesli okamžitě. Pan Nakano a Takeo si z krabičky na stole vzali každý hůlky na jedno použití¹, s klapnutím je rozlomili a začali jíst. Takeo tiše zamumlal: „S dovolením začnu,“ ale pan Nakano neřekl ani slovo a hltavě se hned pustil do jídla.

A právě když mi konečně přinesli rýži s kari omáčkou a já vzala do ruky lžíci, pan Nakano řekl to svoje „a vůbec“.

„Poslyšte, nemyslíte, že to vaše ‚a vůbec‘ vyznívá trochu nepatříčně?“ zeptala jsem se.

Pan Nakano položil misku na stůl. „Copak já řekl ‚a vůbec‘?“

„Ano, řekl,“ přitakal vedle něho potichu Takeo.

„A vůbec, nic takového jsem neřekl.“

„Vidíte, teď jste to řekl znovu.“

„Aha.“ Pan Nakano se s přehnanou gestikulací poškrábal na hlavě. „No jo, to musí být nějaký můj zlovyk.“

„Divný zlovyk.“

Podala jsem panu Nakanovi nádobku se sójovou omáčkou. Pokapal si dva plátky nakládané ředkve a začal je chroupat.

„Myslím, že je to část rozhovoru, který mlčky vedu ve své hlavě,“ spustil. „Například si v duchu říkám, že když se stane A, dojde potom k B, a to musí znamenat C, po kterém následuje D. Když pak ale promluví, nahlas vyslovím již jenom to D, takže bezděčně řeknu ‚a vůbec‘.“

„Opravdu se vám tohle stává?“ zeptal se Takeo a zalil si zbytek rýže rybím vývarem.

Takeo a já jsme pracovali v obchodě pana Nakana. Bylo to vetešnictví, které pan Nakano provozoval již více než pětadvacet let na západním předměstí Tokia, kde žila spousta studentů. Původně snad byl zaměstnán v nějakém středně velkém potravinářském podniku, ale brzy měl práce ve firmě plné zuby, a tak prý dal výpověď. Došlo k tomu v době, kdy bylo velice populární slovo *dacusara*, tedy úředník, který opustí své místo v úřadě a pustí se do vlastního podnikání, ale pan Nakano tvrdil, že nebyl úředníkem dostatečně dlouho, aby se mu tak dalo říkat.

„Každopádně jsem tu práci nenáviděl, a proto jsem z firmy odešel. Bylo to pro mě tehdy ponižující,“ vysvětlil mi jednou tím svým pomalým tónem řeči, když jsme měli v obchodě zrovna přestávku.

„Tohle nejsou žádné starožitnosti. Je to použité zboží. Ano, jsme obchod s použitým zbožím,“ zdůraznil pan Nakano při mém přijímacím pohovoru.

Ve výkladní skříni vetešnictví pana Nakana byl na skle nalepen list papíru s oznámením, ledabyly naškrábaným černou tuší: „Hledáme zaměstnance na částečný úvazek – přijímací pohovor kdykoliv.“ Bylo tam sice napsáno „kdykoliv“, ale když jsem vešla dovnitř, abych se zeptala, majitel obchodu mi řekl: „Přijímací pohovory začnou prvního září od dvou hodin odpoledne. Je třeba přesně dodržet čas.“ Majitel byl hubený, měl vousy a na hlavě pletenou čepici. Působil poněkud zvláštním dojmem. Tak jsem poznala pana Nakana.

Vetešnictví pana Nakana bylo použitým zbožím, tedy žádnými starožitnostmi, doslova zavaleno. Obchod byl přeplněn typickými domácími potřebami od konce padesátých let minulého století až po současnost – vším možným od nízkých jídelních stolů a starých elektrických větráků až po klimatizační zařízení a stolní nádobí. Před polednem pan Nakano vytáhl nahoru roletu a s cigaretou v ústech začal před obchodem vystavovat věci, které měly přilákat zákazníky. Na venkovní dřevěné lavici pečlivě vyrovnal nejružnější talíře a misky s poutavými vzory, stolní lampy rádoby uměleckého vzhledu, těžítka z imitace onyxu ve tvaru želv a králíků, starodávne psací stroje a další podobné předměty.

Když mu někdy spadl popel z cigarety na záda želvy z imitace onyxu, prudkým pohybem jej smetl cípem černé zástěry, kterou měl neustále na sobě.

Pan Nakano se zdržoval v obchodě do časného odpoledne, potom jsem zákazníky obsluhovala zpravidla jen já, zatímco Takeo s panem Nakanem jezdili „odvážet zboží“.

Ano, šlo doslova o odvoz zboží, protože jezdili k zákazníkům domů, aby odvezli vše, co od nich vykoupili k prodeji. Nejčastěji se jednalo o případy, kdy hlava rodiny zemřela a příbuzní se chtěli zbavit veškerého vybavení domácnosti zemřelého a všech jeho osobních věcí. Pan Nakano v takových případech odvážel do svého vetešnictví všechno bez rozdílu, včetně oblečení a rodinných památek, které se nepodařilo rozdat příbuzným a přátelům zemřelého. Vše vykoupil za cenu od pouhých několika jenů po maximálně deset tisíc, a získal tak použité zboží, kterým zaplnil celý svůj malý nákladák. Zákazníci si obvykle vytřídili stranou předměty, které by podle nich mohly mít nějakou větší cenu, a všechno ostatní raději dali panu Nakanovi k odvozu, než aby platili velké peníze za likvidaci nadměrného odpadu. Většina z nich ani nic nenamítala proti zanedbatelné částce, kterou za odvážené věci dostala, a ještě nákladáku pana Nakana zamávala na rozloučenou. Jak mi prozradil Takeo, jen výjimečně začal některý zákazník reptat, že nabídnutá částka za výkup je příliš nízká.

Takea přijal pan Nakano na částečný úvazek jako svého pomocníka na odvoz zboží jen krátce předtím, než jsem nastoupila já. Když se zdálo, že výkup bude malý, jezdil Takeo k zákazníkům i sám.

„A co cena?“ zeptal se rozpačitě, když mu pan Nakano poprvé přikázal, aby jel bez něho.

„A vůbec, řekni si, kolik uznáš za vhodné. Vždyť přece víš, jak to dělám já, když se snažím stanovit cenu.“ Možná Takeo pana Nakana při stanovování ceny sledoval, ale od chvíle, kdy začal ve vetešnictví pracovat, uplynulo tehdy jen něco málo přes tři měsíce.

Pan Nakano mi připadal jako člověk, který mluví nesmysly, ale když jsem viděla, jak obchod překvapivě vzkvétá,

říkala jsem si, jestli tomu tak není právě díky té jeho bezhlavé lehkovážnosti. Takeo tehdy odjel velice vyděšený, ale když se vrátil, byl již zase ve své kůži.

„Žádný velký kšeft to nebyl,“ poznamenal jakoby mimochodem. Když pan Nakano uslyšel, že si Takeo za odvoz řekl tři a půl tisíce jenů, několikrát souhlasně pokýval hlavou, ale když pak uviděl celý náklad, nechtěl věřit svým očím.

„Takeo, to jsi koupil až moc levně. Přesně něčeho takového jsem se obával,“ řekl a rozesmál se.

V přivezeném nákladu byla tehdy také nádoba, která se prý dala prodat až za třicet tisíc jenů. Alespoň tak mi to Takeo řekl. Pak Nakano ve svém obchodě s podobnými věcmi neobchodoval, proto nádobu prodal na trhu se starožitnostmi, který se konal v areálu nedalekého chrámu. Dívka, se kterou tehdy Takeo chodil, pana Nakana pod záminkou, že pomůže, když bude třeba, doprovodila až ke stánku na trhu. Když pak viděla, že takovou špinavou nádobu je možné prodat klidně i za třicet tisíc, začala na Takea ustavičně naléhat, aby si pořídil svůj opravdový obchod s použitým zbožím, protože pak by mohl odejít z domova a pořídít si vlastní bydlení. Byla prý jako umanutá. Nevím, jestli tohle byl ten důvod, ale krátce poté se Takeo s tou dívkou rozešel.

Takhle ve třech – tedy pan Nakano, Takeo a já – jsme obědvali jen výjimečně. Pan Nakano většinou obíhal nákupy na trzích a aukcích nebo míval obchodní schůzky, zatímco Takeo, jakmile skončil s odvozem zboží, neprodleně odcházel domů. My tři jsme se tehdy setkali proto, že jsme pak společně šli na samostatnou výstavu slečny Masajo, starší sestry pana Nakana.

Slečně Masajo mohlo být tak pětapadesát. Byla dosud svobodná. Rod Nakanových kdysi patřil mezi původní vlast-

níky pozemků v této části města, a přestože v době, kdy žili rodiče pana Nakana, již nebyl majetek rodiny tak rozsáhlý, pořád ještě zůstalo zřejmě dost na to, aby se slečna Masajo uživila z příjmů z pronájmu rodinných domů.

„To víte, umělkyně,“ žertoval občas pan Nakano na ses-
třin účet, ale rozhodně neměl nic proti tomu, že se Masajo
zabývala uměním. Její výstava se konala v maličké galerii
u nádraží v prvním patře kavárny Kytíčka. Tentokrát to by-
la výstava „vlastnoručně zhotovených panenek“.

Její minulou výstavu, která se uskutečnila krátce před-
tím, než jsem nastoupila do vetešnictví, tvořily „věci obar-
vené hájem“. Masajo tehdy nasbírala listí v malém háji,
který se dosud zachoval na okraji města, a použila je jako
výchozí surovinu pro přípravu barev. Podle ní byly barvy,
které takto vytvořila, velice „šik“, ale Takeo se mi později
svěřil, že ty barvy působily spíše „záchodově“, a rozpači-
tě při vzpomínce na tu výstavu kroutil hlavou. Ze stropu
rozvěsila Masajo větve, které také přinesla z toho háje. Na
větvích volně vlály pruhy obarvené látky. Výstavní sál se dí-
ky těm povislým větvím a kusům látky proměnil v jakési
bludiště a člověk měl pocit, jako by se mu ty pruhy látky
při každém kroku ovíjely kolem hlavy a ramenou, aby si ho
podmanily. Alespoň tak to líčil pan Nakano.

Tentokrát vystavené panenky nevisely ze stropu, ale by-
ly vhodně rozmístěny na stolech seřazených vedle sebe.
U každé byla cedulka s názvem – například „Noční šídlo“
nebo „Stojící v zahradě“. Takeo spěšně a bez zájmu prošel
kolem vystavených exponátů, zatímco pan Nakano pomalu
procházel sálem, každou panenku opatrně bral do rukou
a pečlivě si ji ze všech stran prohlížel. Okny dovnitř proudi-
lo denní světlo a slečně Masajo v přetopené místnosti tváře
jen hořely.

Pan Nakano zakoupil tu nejdražší z vystavených panelek a já si koupila jednu z maličkých kočíček, kterých byl plný košík v recepci u vchodu. Slečna Masajo nám shora zamávala na rozloučenou. Vyšli jsme všichni tři na ulici.

„Musím do banky,“ řekl pan Nakano a zmizel nám přímo před očima v automatických dveřích banky.

„Jako obvykle,“ poznamenal Takeo, zastrčil ruce do kapes svých plandavých kalhot a vykročil.

Toho dne měl Takeo jet pro výkup až do čtvrti Hačiódži. Jak řekl pan Nakano, tamními zákaznicemi byly dvě sestry, staré panny, které telefonovaly pomalu každý den, aby si postěžovaly, že jakmile zemřel jejich starší bratr, začali se u nich objevovat jeden za druhým příbuzní, o kterých předtím nikdy neslyšely, jen aby je okradli o cenné staré knihy a umělecké předměty, které bratr sbíral.

„Hm, ano, to je hrozné... hm, to je mi vás ale líto,“ odpovídal jim pokaždé pan Nakano zdvořile. Nikdy se je nesnažil přerušit.

„Tak to v našem podnikání chodí,“ řekl a mrkl na nás, když po telefonu vyslechl jejich další půlhodinové lamentování. Ale přestože se zdálo, že věnuje nářkům obou sester značnou pozornost, pro vykoupené předměty se mu do jejich domu jet nechtělo.

„Můžu tedy jet sám?“ zeptal se Takeo.

Pan Nakano odpověděl, hladě si vousy: „A vůbec, dej si pozor, abys nabídl cenu na dolní hranici. Ty stařenky by se mohly zaleknout, kdybys nabídl hodně peněz. Ale taky kdybys chtěl dát až moc málo.“

Když jsme se vrátili do obchodu a zvedli roletu, začala jsem, jako to vždycky dělával pak Nakano, vyrovnávat na lavici věci, které měly přilákat zákazníky, zatímco Takeo vyjel dvoutunovým nákladákem z garáže vzadu. „Ahoj!“ zavola-

la jsem. Takeo mi pravou rukou zamával a vytočil naplno obrátky motoru. Na pravé ruce mu u malíčku chyběl poslední článek. A právě tou rukou mi teď zamával.

„Znamená to snad, že patříš *k nim*?“ zeptal se ho prý pan Nakano při vstupním pohovoru.

„To by bylo hodně nebezpečné, kdybych opravdu patřil k jakuze, že?“ řekl Takeo panu Nakanovi poté, co již pracoval ve vetešnictví nějakou dobu, ale ten se jen zasmál: „V našem podnikání člověk obvykle pozná, s kým má co do činění.“

O malíček Takeo přišel, když mu uvízl v železných dveřích. Ty dveře schválně přirazil jeden jeho spolužák, který ho podle všeho na vyšší střední škole celé tři roky šikanoval. Říkával Takeovi, že se mu chce při pohledu na něho zvracet. Takeo ze školy odešel půl roku před jejím ukončením, protože od toho incidentu s železnými dveřmi měl pocit, že jeho život je ve vážném nebezpečí. Učitelé i rodiče předstírali, že o ničem nevědí. Když opustil školu, tvářili se, jako by šlo o jeho vlastní volbu životního stylu nebo jiný důsledek zásadního nedostatku sebekázně. Přesto tvrdil, že odchod ze školy byl pro něho štěstím. Spolužák, který, jak byl Takeo přesvědčen, ohrožoval jeho život, se prý dostal na soukromou univerzitu a minulý rok získal místo v prestižním podniku.

„Ty se nezlobíš?“ zeptala jsem se, ale Takeo se nepatrně ušklíbl koutkem úst a poznamenal: „A co by to změnilo, kdybych se zlobil?“

„Co by se změnilo?“ zeptala jsem se a Takeo se potichu zasmál.

„To ty nemůžeš pochopit, Hitomi,“ odpověděl. „Ty máš ráda knížky, jsi všestranný člověk, ale já jsem jen jednoduchý kluk.“ Tak mi to vysvětlil.

„Já jsem taky jednoduchá holka,“ řekla jsem.

Takeo se znovu zasmál a řekl: „Hitomi, to pak ale musíš být hodně jednoduchá.

Malíček, na kterém jsem přišel o ten poslední článek, se prý dobře zahojil. Doktor v nemocnici mi řekl, že nemám dispozice ke vzniku keloidu, takže tam na špičce zůstane jen hladká jizva,“ vysvětlil mi.

Když jsem vyprovodila Takea, který odjel nákladákem pro výkup, sedla jsem si na židli vedle pokladny a začala si číst brožovanou knížku. Během hodiny přišli jen tři zákazníci, z nichž jeden si koupil staré brýle. Podivila jsem se, k čemu mu budou brýle, které mají jiné dioptrie než ty jeho, ale ukázalo se, že staré brýle jsou ve vetešnictví pana Nakana skrytým bestsellerem.

„Lidé ty věci kupují právě proto, že jim k ničemu nejsou,“ říkával vždycky pan Nakano. „Opravdu?“ zeptala jsem se ho jednou.

„Hitomi, máte ráda užitečné věci?“ opáčil pan Nakano s úsměvem.

„Ano, mám,“ odpověděla jsem. Pan Nakano si odfrkl a pak zničehonic zanotoval podivnou melodii: „Užitečné talíře, užitečné police, užiteční muži...“

Překvapil mě tím.

Od chvíle, kdy odešel zákazník, který si koupil staré brýle, nikdo další do obchodu nevešel. Pan Nakano se z banky pořád nevracel. „Asi má nějakou ženskou. Když řekne, že musí do banky, vsadil bych se, že jde většinou za ní,“ prořekl se jednou Takeo.

Pan Nakano se před několika lety potřetí oženil. Se svou první ženou měl syna, vysokoškolského studenta, s dru-

hou manželkou měl dceru, žačku národní školy, a se třetí půlročního syna. A teď má tedy další ženskou?

„Hitomi, máte přítele?“ zeptal se mě jednou pan Nakano. Ani se nezdálo, že by ho to nějak zvlášť zajímalo. Zeptal se, když stál u pokladny a popíjel kávu, a řekl to stejným tónem, jako by se bavil o počasí. To slovo „přítel“ vyslovil monotónně, jak se dnes běžně hovoří.

„Měla jsem jednoho, ale teď nikoho nemám,“ odpověděla jsem. Pan Nakano jen přikývl a řekl: „Aha.“ Ani se nezeptal, co to bylo za muže nebo kdy jsme se rozešli.

„Jak jste se seznámil se svou nynější ženou, pane Nakano?“ zeptala jsem se na oplátku, ale pan Nakano odpověděl: „To je tajemství.“

„Když řeknete, že je to tajemství, budu se vás chtít vyptávat čím dál víc, nemyslíte?“ pokračovala jsem. Pan Nakano se mi upřeně zadíval do tváře.

„Proč na mě tak zíráte?“ zeptala jsem se a pan Nakano klidným hlasem odpověděl: „Hitomi, neptejte se jen tak ze zdvořilosti.“

A měl vlastně pravdu. Nebyla jsem nijak zvlášť zvědavá na to, jak se zamiloval do své manželky.

„Náš šéf je záhadný. Možná proto se tak líbí ženám,“ pošeptal mi později Takeo potají do ucha.

Pan Nakano se pořád ještě nevrátil z banky, žádní zákazníci nepřicházeli a Takeo odjel do Hačiódži. Neměla jsem co na práci, a tak jsem si dál četla knížku.

Zatímco jsem sama dohlížela na obchod, vešel dovnitř zákazník. Byl to muž, stejně starý nebo jen o něco starší než pan Nakano. Pomyslela jsem si, jestli je to náhoda, že obvykle přichází, zrovna když jsem v obchodě sama. Náhoda to patrně nebyla, protože když někdy viděl, že pan Nakano

je uvnitř, spěšně odcházel pryč. Jakmile ale pan Nakano zmizel z dohledu, okamžitě se vracel zpátky do obchodu.

„Chodí sem ten zákazník často?“ zeptal se mě jednou pan Nakano a já přikývla. Následující den se pan Nakano celé odpoledne hrabal vzadu ve skladu. Muž vešel do obchodu pozdě odpoledne. Pan Nakano ho ze skladu bedlivě pozoroval, jak bloumá sem a tam mezi vchodem a pokladnou, za kterou jsem seděla já. Když se muž přiblížil až k pokladně, pan Nakano s úsměvem vyrazil ze skladu a pustil se s ním do hovoru.

Tehdy jsem poprvé uslyšela hlas toho muže. Pan Nakano se s ním bavil přibližně čtvrt hodiny. Během té doby se od něho dozvěděl, že bydlí v sousední čtvrti, že se jmenuje Tadokoro a že je sběratelem mečů.

„Víte, my tady staré věci neprodáváme,“ řekl pan Nakano. Vyznělo to podivně, vždyť nad vchodem jsme měli na vývěsním štítu napsáno „VETEŠNICTVÍ“.

„Ach tak. Ale máte tady opravdu zajímavé věci,“ poznamenal pan Tadokoro a ukázal na plastové hračky Glico a ženské časopisy z počátku éry Šówa³ v rohu místnosti.

Pan Tadokoro byl docela šarmantní člověk. Na tvářích měl husté strniště, a kdyby trochu zhubl, byl by podobný jednomu francouzskému herci, jen se nepamatuji, jak se ten herec jmenuje. Měl trochu pronikavý hlas, což mi lezlo na nervy, ale mluvil klidně a vyrovnaně.

„Ten se tady teď nějaký čas neukáže,“ poznamenal pan Nakano chvilku poté, co pan Tadokoro opustil obchod. „Vždyť jste si tak přátelsky popovídali,“ zamumlala jsem, ale pan Nakano jen zavrtěl hlavou. „A proč nepřijde?“ zeptala jsem se, ale pan Nakano opět neodpověděl. „Musím si teď zajít do banky,“ utrousil, když odcházel z obchodu.